

“Ateneo de Alcover”, 1912

La data de la seva fundació és el 16 de desembre del 1912, i els seus estatuts estaven formats per vuit capítols que alhora es desglossaven en 23 articles.

OBJECTIUS

Aquests anaven encaminats vers el desenvolupament de la cultura entre la classe obrera. La tasca de divulgació de la cultura pretenien fer-la mitjançant conferències de temes diversos, com ara la moral, l'agricultura —tema obligat, ja que a la nostra vila és un àmbit en què aquesta activitat té la supremacia a nivell econòmic—, la indústria i el comerç. Unes activitats encaminades a enriquir el nivell cultural de l'obrer.

Però aquesta tasca necessitava d'una infraestructura mínima, i els components de l'ateneu en són conscients, ja que tenien previst adquirir tot un seguit de llibres per crear una biblioteca, a més de crear una classe moderna de primera ensenyança adreçada als socis “cuando el estado de fondos lo permita o algun socio se ofrezca voluntariamente a desempeñarla”.

ELS SOCIS

Com en altres entitats que hem vist, de socis n'hi havia de diferents tipus:

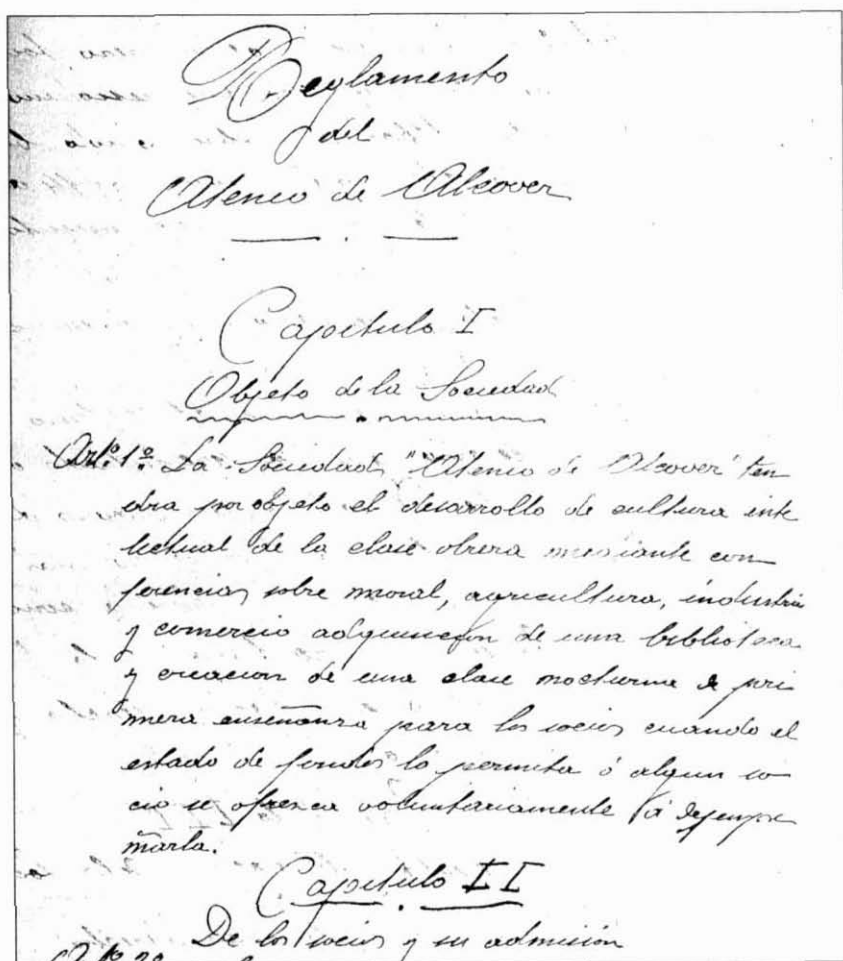
- Protector, que ho podien ser tots aquells individus residents a Alcover o fora de la vila que, gràcies a llur instrucció i posició social, “al propio tiempo que por el interés que puedan tomarse en pro de la clase obrera contribuyendo ya personalmente ya mediante una cuota que tengan a bien imponerse al sustento del ateneo”. És a dir, aquells que podien pagar una quota més alta o que podien dedicar-se a ensenyar els altres en el si de l'ateneu.

- De número, que eren els residents a Alcover majors de 14 anys, que tenien una bona conducta i que havien de satisfer una quota anual de 6 pessetes, que se satisfieja de manera mensual.

Per ingressar com a soci, calia ser presentat a la junta per dos o més socis, que es fan responsables de la bona conducta de l'aspirant. La junta votava secretament i es respectava la decisió de la majoria.

Ara bé, un cop acceptat com a soci, calia fer front a tot un seguit de drets i deures, que si no eren obeïts comportaven l'expulsió de l'entitat.

En primer lloc, els socis tenien el dret de beneficiar-se de les classes o conferències que l'ateneu organitzés. També podien demanar reformes, una petició que calia encaminar a la junta, sempre que impliquessin una millora per a la societat. En aquesta línia, es troba la possibilitat de proposar a la junta, sempre que els cabals ho permetessin, l'ensenyament d'assignatures relacionades amb l'agricultura o algun ram de la indústria que es realitzés a la vila i que, per tant, seria molt interessant per a tots els socis.

Detall dels estatuts d'aquest col·lectiu

Un altre dret relacionat amb l'edat de l'associat consistia en, si tenia més de 22 anys, poder votar per renovar la junta. Cal tenir present, també, que durant els

5 primers anys únicament els socis fundadors podien formar part de l'òrgan directiu.

Com en altres entitats ja vistes, tenien l'obligació de denunciar els abusos que fessin; pagar la quota mensualment, i seguir el reglament de l'entitat. L'incompliment de qualsevol d'aquests dos darrers aspectes implicava la immediata baixa com a soci, juntament amb tres amonestacions per qualsevol motiu disciplinari. Finalment, si un soci havia d'abandonar la vila durant un temps considerable, podia comunicar-ho a la junta, la qual el donaria de baixa per un any. Cal pensar que si l'absència s'allargava o s'escurçava es rebia l'alta de nou més o menys aviat.

GOVERN DE L'ENTITAT I DEURES

Format per una junta directiva que era elegida mitjançant votació secreta dels socis, tant protectors com numeraris, els quals en poden formar part. Recordem, però, que durant els primers cinc anys únicament hi tenen dret els socis fundadors. La primera renovació s'efectuà el gener de 1913.

La junta directiva estava formada pel president, el vicepresident, el secretari, el vicesecretari, el tesorero, dos vocals i un bibliotecari. La renovació es feia per meitat i de manera anual. Els primers de ser renovats havien de ser el president, el vicepresident, el tesorero i un vocal.

La junta treballava a partir de reunions mensuals o quan ho cregués oportú el president.

Un cop l'any, i el dia que ho convocava el president es realitzava una junta general encaminada a revisar els comptes, llegir la memòria i renovar parcialment la junta.

Els deures de la junta eren els següents:

- dirigir l'entitat;
- vetllar pel compliment del reglament i els acords que prengui;
- admetre i expulsar socis;
- examinar els comptes d'ingressos i despeses;
- establir l'ordre i dies que cada membre de la junta, tret del president i del bibliotecari, havien d'anar a vetllar "por el mayor adelanto de los alumnos";
- designar el personal i les hores de les classes i conferències.

Tot i que hi havia aquestes obligacions de caire general, cada càrrec suposava, a més, tot un altre seguit d'obligacions. El president, per exemple, havia de donar les ordres necessàries per al compliment de les disposicions de la junta, a més de vetllar per la bona marxa de l'entitat i dirigir les discussions de les reunions. El vicepresident únicament havia de substituir el president quan aquest esti-

gués malalt o s'absentés. Era obligació del tresorer anotar les entrades i sortides dels cabals, pagar tot allò que el president li ordeni i portar, en darrer lloc, un registre mensual i anual dels comptes. El secretari havia de portar al dia el llibre d'actes i el de registre dels socis i alumnes. El vicesecretari, així com el vicepresident, havia de substituir el secretari. Els vocals havien d'exposar la seva opinió a les reunions de junta i vetllar pel compliment del reglament. Finalment, el bibliotecari era el responsable d'ordenar els llibres, revistes i fulletons i posar-los a disposició dels socis al local destinat a la biblioteca durant les hores que consideri oportunes la junta.

JUNTES DE GOVERN

N'hi havia de dos tipus:

- Ordinàries, que es realitzaven el gener de cada any i les convocava el president vuit dies abans. La seva realització, així com també els acords presos, tenen validesa independentment del nombre d'assistents.

- Extraordinàries, que es realitzaven amb l'acord previ de la junta o sol·licitades per una desena part dels socis.

DISPOSICIONS GENERALS

Calia realitzar un mínim de conferències l'any, mentre que les classes es realitzaven de manera ininterrompuda des del primer de juny fins a final de setembre —època en la qual no hi havia escola.

Si l'entitat s'ha de dissoldre,, si no hi ha deutes pendents, els béns es repartiran entre els associats. En cas d'haver-hi deutes, es vendran o subhastaran els béns per satisfer-los.

Els estatuts estan signats pels que considerem socis fundadors, que eren: Antonio Aguilar, Joan Martí, Vicenç Palau, Sebastià Malapeira, Ramon Jové, Tomàs Antonio, Francesc Massoni Simó, Ramon Antonio Martí, Domingo Lloberas, Luis Giné i Francesc Roig.

També disposem de l'acta de constitució de l'entitat, que transcribim tot seguit:

“En la villa de Alcover a diez y ocho de diciembre de mil novecientos doce.

Reunidos los que suscriben, acuerdan formar una sociedad denominada 'Ateneo'. Los estatutos por los que se ha de regir la sociedad ya están aprobados de fecha 16 de diciembre del mismo año por el Excelentísimo señor Gobernador de la Provincia, el domicilio social está situado en la casa de don Antonio Martí Serra, sita en las calles del Rech, Amorós y Perchas. Acuerdan así mismo cumpliendo con el artículo del Reglamento nombrar la junta directiva, siendo elegi-

dos por unanimidad los señores que a continuación se expresan:

Presidente don Vicente Palau Rocher. Vicepresidente don Ramon Jové Vilanova. Tesorero don Enrique Solé Bes. Secretario Antonio Aguilar Carles. Vicesecretario Magín Grau Cortiella. Vocales don Luis Giné Escarré i don Sebastián Banús Malapeira. Bibliotecario Ramon Antonio Martí Tombas.

Aceptados los cargos por cada uno que componen la junta directiva, se reunieron seguidamente y felicitaron al presidente para que formalizara y firmase el contrato de inquilinato con el propietario de la citada casa.

Y para que conste en acta firmamos la presente acta en Alcover a fecha ut-supra de la que yo, el secretario, certifico”.

Les signatures són de Vicenç Palau, Ramon Jové i Sebastià Malapeira.

A més a més, disposem d'una carta datada el 30 de gener de 1933 en la qual Joan Bosch Granja, president de l'Ateneu de Lectura, informa el governador civil del resultat de la votació de renovació de la junta del 29 de gener. El resultat d'aquesta ha fet que Joan Bosch sigui el nou president; Pere Roig Obradó, el vicepresident; Ramon Ferré Tell, el secretari; Pere Vallverdú Cavallé, el vicesecretari; Agustí Roig Català, el tresorer; Joan Boleda Altavilla, el bibliotecari i Joan Magrané Tell, el vocal. Hem de destacar que s'ha produït un canvi de nom —l'entitat passa a dir-se Ateneu de Lectura—, i la votació ha canviat tota la junta.

El darrer document que posseïm és també una carta que torna a anar adreçada al govern civil en la qual la junta de l'Ateneu expressa que:

- la societat és recreativa i no política;
- l'administració és a càrrec del bidell, i la societat cobra les mensualitats, que són invertides en el local i en les festes que organitza;
- la societat estava formada per un president, un vicepresident, un tresorer, un secretari i tres vocals —hi ha hagut canvis en la configuració de càrrecs— que són votats secretament i canviats cada any per meitat.

Aquesta carta la signa el president, Josep Camps, però n'ignorem la data.

PERE MIRÓ SOLÉ